

KÜRESELLEŞME, EĞİTİM SİSTEMLERİ VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ

Dr. Mustafa CAN

Başbakanlık AB Eğitim ve Gençlik
Programları Merkezi Başkanlığı Uzmanı
E-Posta: mustafa.can@ua.gov.tr

Öz

Küreselleşmeden farklı anlamlar çıkarılmakla beraber, özünde küreselleşmeden, dünyanın dengelerini değişime zorlayan ekonomik, politik, teknolojik ve kültürel gelişmelerin dünyanın tüm bölgelerinde hissedilen kültür öğelerinin paylaşımının güçlendirildiği bir süreç anlaşılmaktadır. Küreselleşme olgusunun farklı boyutları başka araştırmalarda tartışılmakla beraber, onun eğitim sistemi, kültür, ekonomi ve istihdam koşulları üzerindeki etkilerini üniversite gençlerinin görüşleri doğrultusunda araştırmak bu çalışmanın problemi oluşturmuştur. Saptanan problemi çözmek üzere nitel bir araştırma yöntemi benimsenmiş, alanyazın taramasından sonra, Erciyes, Niğde, Bozok ve Nevşehir Üniversitelerinin çeşitli fakültelerinde okuyan 205 öğrenciyle yazılı-sözlü görüşmeler yapılarak araştırmanın verileri elde edilmiştir.

Küreselleşme, eğitim sistemlerinin yapı ve süreçlerini etkilemekte, yeterlilik alanlarını genişletmekte, gençlerin en iyi şartlarda yetişip yeterliliklerini artırmalarını gerektirmektedir. Gençler, küreselleşme süreciyle ilgili gerekli önlemler alınmadığı takdirde aile ve kültürel dinamiklerin zayıflayabileceği ve kültürel şoklar yaşanabileceği endişelerini taşımaktadırlar. Onlara göre, gelecekte, gelişmiş ülkeler karşısında az gelişmiş ülkelerde ekonomik ve sosyo-kültürel yetersizliklerden kaynaklanan sorunlar yaşanabilecektir. Gençler, aldıkları niteliksiz eğitim ve çağın gerektirdiği becerilere sahip olamamaları nedenleriyle alanlarında istihdam edilememe sorunu yaşayabileceklerini de düşünmektedirler. Büyük kültürel ve ekonomik şoklar yaşanmaması için küreselleşmeyle ilgili gelişmelere gençlerin de katılımının sağlanması, yeterli bilgilendirmenin yapılması, ayrıca yetkililerin gerekli ekonomik, kültürel ve eğitimsel önlemleri almaları büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme sorunları, ekonomik gelişmeler, sosyal kültürel gelişmeler, üniversite gençliği, küreselleşmenin etkileri.

GLOBALIZATION, EDUCATION SYSTEMS AND UNIVERSITY YOUTH

Abstract

Globalization, in addition to its various definitions, is in fact a process through which the economic, political, technological and cultural developments force the world balances to change and thus, it is a process through which sharing the cultural elements which function globally is strengthened. While various aspects of the phenomenon of globalization is discussed in other studies, researching the impacts of globalization on education system, culture, economy and employment conditions in the direction of the

ideas of university youth constitutes the problem of this study. A qualitative research technique is adopted so as to analyze the determined problem. Following the literature survey, research data are obtained through written and oral interviews with 205 students studying in various faculties of Erciyes, Niğde, Bozok and Nevşehir Universities.

Globalization affects the structures and processes of education systems, broadens the fields of capabilities and requires the youth to be brought up in the best possible environment and to develop their capabilities. The youth is anxious because unless necessary precautions are taken, family and culture dynamics may weaken and cultural shocks may be experienced. According to the youth, in the future, problems stemming from economic and socio-cultural deficiencies in under-developed countries vis-à-vis developed countries may be encountered. The youth also think that they may undergo the problem of not being employed in their own fields due to the unqualified education they are taking and not having the skills required by this era. In order not to experience big cultural and economic shocks, it is very important that the youth participate in the developments concerning globalization, enough information be provided and authorities take necessary economic, cultural and educational precautions.

Key Words: Globalization problems, economic developments, socio-cultural developments, university youth, effects of globalization.

Giriş

Teknolojik alanda, özellikle iletişim teknolojilerindeki gelişmeler toplumların birbirleri ile etkileşimini hızlandırmıştır. Bu etkileşim doğal olarak toplumsal kurumları da kapsamıştır. Küreselleşme kavramı bütün dünyada toplumsal kurumlardan kültür, eğitim ve yönetim alanyazınına içine almış durumdadır. İngilizce’de globalization Türkçe’ye “küreselleşme” olarak geçmiş, ABD’den gelen bu kavram dünya alanyazınında yeterince tanıtılmış ve yerini almıştır. (Doğan 2002). “Globe” sözcüğü öncelikle, üç boyutlu, yuvarlak ve fiziksel şekli; ikinci anlamıyla da dünyayı, diğer bir ifadeyle yer küreyi ifade etmektedir. Toplumsal değişim ve dönüşüm durumu veya bu sürecin içinde, yaşanılan dünyaya, ülkeye ve örgütlere etkisinden ve buralardaki yenileşmelerden söz edilmesi küreselleşme olarak anlaşılmaktadır (Tural 2002). McLuhan’ın “evrensel köy” benzetmesiyle işaret ettiği, birbirinden giderek daha fazla haberdar olan bir dünya düzenine denk düşen küreselleşme, Larrain (1995)’e göre “küresel ölçekte işleyen ve sınırları aşarak toplumları ve kurumları yeni zaman-mekan bileşimlerinde entegre edip bağlayarak, gerçekte ve deneyimde dünyayı birbirine daha bağımlı duruma getiren süreçler” şeklinde de ifade edilmektedir (Güzel 2003).

Küreselleşme Değişim Süreci ve Etkileri

Sürekli yeni değişikliklerin yaşanacağı bir gelecekle yüzyüze bulunmaktadır (Ehrlich 1997; Morgan 1989). Değişim süreci doğal olarak örgütsel yapıyı, örgütsel davranışları, çalışanlarla ilgili yönetsel işleri ve kültürel dinamiklerle eğitim sistemlerini etkilemiştir.

Genel anlamda örgütleri etkileyen değişim ve küreselleşme, doğal olarak eğitim sistemlerini ve eğitim örgütlerini de etkilemektedir. Nitekim güçlü ideolojik ve ekonomik hareketler, ulusları, devlet ve üniversiteler arasındaki ilişkileri yeniden değerlendirmeye zorlamaktadır (Tural 20002). Geleceğin toplumu, eğitim sistemlerinin yetiştireceği insan tipine göre şekil alacaktır. Ülkeler, küreselleşme sürecine göre örgütlerini ve eğitim sistemlerini uyarlama ve küreselleşen dünyanın evrensel değerlerine uygun bir eğitimi gerçekleştirme çabası içindedirler (Çelik 1995; Can 2007). Örgütlerde insan kaynağı ile uğraşanlar, küreselleşme sürecine giren örgütlerin merkezinde bulunurlar (Burke 1997; Can 2007). Nitekim insan kaynağı uygulayıcısı için söz konusu olan altı anahtar yetenek, küresel aklın gelişimi yönüne odaklanmıştır. Bunlar; rekabetçi yönetim, karmaşıklık, örgütsel hiyerarşi, çoklu kültürel takım, öğrenme ve değişimdir (Rhinesmith, 1996). Değişim örgütsel süreçleri de etkilemektedir. Teknoloji bilgiyi ulaşılabilir kılarken, insanlar birbirlerine örgütsel ve iş ilişkilerinin etkileyebileceği yollarla elektronik olarak bağlanabilmektedir. Bu da daha fazla bilgi merkezli işgücüne, işgörenler de gönüllü çalışanlara dönüşmektedir. Bu gelişmeler daha fazla para veya eşit haklar için işgörenin istedikleri yerde çalışmayı seçebilmesini, böylece zorunluluktan değil kendi tercihleriyle örgütlerde iş bulabilmeleri olanağını ortaya çıkarmaktadır (Ulrich 1997).

Eğitim açısından küreselleşme, iletişim teknolojilerinin bir sonucu olarak, toplumların birbirlerinden eğitimin getirileri bağlamında paylaşım sürecinde bulunmalarınıdır. Küreselleşme, birbirleri ile sürekli ve yakın iletişimleri ve ilişkileri olan ulusların, kültürlerarası etkileşim ile farklı ortamlarda rahatça yaşayabilecek insanları yetiştirmek şeklinde de anlaşılır. Bilişim çağında eğitimin hedefi, kimliğini kaybetmeden, farklı kültür ve coğrafyalarda uyum ve başarı sağlayabilecek insanları yetiştirmek olmalıdır. Küreselleşme sürecinde insan, içinde bulunduğu ülkedeki eğitimi almak zorunda kalmaz. Zaten insanlar internet aracılığıyla eğitimlerini istediği ülkedeki bir eğitim kurumundan alabilmekte hatta evinden çıkmadan dünyanın herhangi bir yerindeki şirkette istihdam edilebilmektedir. Öyleyse küreselleşmiş bir dünyaya uyum sağlayabilecek bireyler yetiştirmek de eğitimin temel hedefleri arasında olmalıdır (Can 2007; Gürsu, 2006).

Eğitim, insanlar arasındaki ilişkilerde hoşgörüyü, uyumu, birlikte yaşamayı ve başarmayı amaçlamaktadır. Bu uyum, yerellikten çok küreselleşme çabalarını içermekte, çevreden ve gelişmelerden bağımsız hareket etmenin olumsuz sonuçlarına dikkat çekmektedir. Ancak eğitimde küreselleşme hareketi zorluklarla karşı karşıya olmayı gerektirmektedir. Sürekli gelişme çabaları etrafında ortaya çıkan yanılmalar, tahmin edilemeyen uyum güçlükleri, yeniliklere direnme ve yenilikleri getirmenin maliyeti, bunlardan bazılarıdır. Küresel gelişmeler için gerekli olacak yeni tutum ve değerlerle donanmış bireyler, eğitim yoluyla sağlanacaktır (Tezcan 1996). Küreselleşmenin eğitimdeki etkisinden söz ederken, okulların da küreselleşme açısından müfredat programlarında değişiklik yapmaları beklenmektedir. Bu bağlamda daha okul döneminde küresel düşünen öğrenciler yetiştirilir, küresel boyutta sorumluluk üstlenen, yeni tutumlar oluşturabilen bir gençlik yetiştirmek

amaçlanır, ancak bu gençlik, aynı zamanda yerel boyutta da sorumluluklar üstlenecektir (Tezcan 1996).

Mesleğinin uzmanı ve eleştirel düşünen bireyleri yetiştirmede üniversitelerin önemli bir işlevi bulunmaktadır. Özellikle nesnellik, özgürlük ve özgünlükten uzak etkinlikler sergileyen üniversiteler çok tartışılmaktadır. Üniversite kavramı yüklenmiş olduğu, eleştirel bilgi, tarafsız bilim ve toplum adına sorumluluk gibi özelliklerden vazgeçerse savunulmaya değmeyecek bir konuma gelecektir. Bu durum ise üniversitelerin yok olma ve terk edilmesine neden olacaktır (Yılmaz ve Horzum 2005). Çünkü üniversiteler küreselleşmenin en çok etkilediği kurumlardandır. Küreselleşmenin getirebileceği ideolojik, kuşatıcı, taraflılık, otokratik yansımalarından kurtulabilmek için üniversitelerin sağlıklı, demokratik, özgürlükçü ve esnek niteliklerde yapılandırılmaları gerekir. Scott'a göre (2002) üniversiteler küreselleşme ile baş edebilmek için özellikle esnek olmak zorundadır. Eğer esnek olmazlarsa, gereksiz ve işlevsiz kurumlar haline gelme riskiyle karşı karşıya kalacaklardır. Ancak bu esnekliğin oranının çok fazla olması durumunda ise bilinen üniversite yapısından uzaklaşacaklardır.

Üniversitelerin yapılanma ve örgütlenme süreçlerinin güçlü, özerk ve bilimsel özelliklerde olması gerekir. Aksi durumda güçlü ideolojiler reklam ve propagandanın da etkisiyle ülkelerin eğitim sistemlerini ve üniversitelerini etkileyeceklerdir. Kimi zaman üniversite yönetimleri güçlü ideolojinin beklentileri ile akademik disiplinin gerekleri arasında sıkışıp kalabilmektedir. Örneğin bu etkilenmeyle, öğrenim harçları artırılan üniversite öğrencileri, destek ve burs olanakları elde edemeyip okullarını bırakmakla yüz yüze kalabilmektedirler. Yetenekli oldukları halde üniversite masraflarını karşılayamadıkları için okuyamayan, üniversitelerin sanal kurslarına katılmadığı için istenen belgeye sahip olamayan, coğrafi, sosyal ve ailevi özelliklerinden dolayı araştırmacılık ve girişkenlik özellikleri kazanamayan ve yarışa eşit şartlarda başlayamayan gençlerin yaşadıkları, küreselleşmeyle gelen değişmelerin getirdiği görüntülerdendir. Küreselleşme üniversiteler açısından, demokratikleşme, bölgeselleşme, eşitsizliklerin kutuplaşması, marjinalleşme, toplulukların bölünmesi ve çokkültürlü ortamlarda hoşgörü içerisinde yaşama gibi farklı eğilimleri de güçlendirmektedir (UNESCO 1995).

Küreselleşme süreci ile birlikte tartışılan kavramlardan birisi de çokkültürlülük kavramıdır. Bu kavram, "farklı toplumların doğal olarak geliştirdikleri farklı değer, tutum ve davranışların aynı ortamda gelişmesinin önlemleri alınıp toplum üyelerinin birbirlerini anlamaya çalışarak hoşgörü sınırlarında birlikte yaşama iradesini ortaya koymaları" şeklinde anlaşılabilir. Çokkültürlülük, farklı kültürlerin bir arada yaşaması olunca çokkültürcülük de bu farklı kültürlerin yaşaması ve yaşatılması için, bir toplumdaki farklı kültürleri temsil eden gruplara eşitlik anlayışı ile yaklaşılması şeklinde tanımlanabilir. Diğer bir deyişle çokkültürlülük ülke sınırları içerisinde birden fazla farklı kültürün bir arada olduğu bir durumdur. Çokkültürcülük ise bu farklılıkları bir zenginlik olarak gören ve bunlara eşit muamele ve serbestlik verilmesini savunan bir söylemdir (Yalçın 2002). Çokkültürcü

söylemler, bu farklılıkların problem yaratıcı şeyler olmadığına ve demokratik bir toplumda hoşgörünün gelişmesiyle ahenkli ve verimli bir toplumsal birliğin her zaman mümkün olduğuna işaret etmektedir. Demokratik bir ortamda barış içinde yaşamının tek yolunun farklı ırk, etnik yapı, din, cinsiyet, dil, vb. kimliklere sahip grupların birbirlerine hoşgörü ile bakmayı başarması olduğu tartışmasız açık bir olgudur (Yalçın, 2002).

Küreselleşmeyle ilgili tartışmalar incelendiğinde, bir yandan küreselleşme mevcut düzene ve değerlere karşı bir tehdit olarak görülürken diğer yandan küreselleşmenin gerekli olduğuna, bunun bir dönüşüm süreci olduğuna işaret edilmektedir. Hızlı değişim sürecinin olumlu ve olumsuz etkileri olduğuna göre, küreselleşme ile ilgili tartışmaların temelinde, küreselleşmenin istenen bir gelişme mi yoksa istenmeyen bir gelişme mi olduğu yatmaktadır. Önemli olanın, küreselleşmenin olabilecek sonuçlarının değerlendirilerek yaşanan ve yaşanması muhtemel değişimlerle baş edebilecek bireylerin yetiştirilmesi olduğu en önemli noktayı oluşturmaktadır. Bunun için de öncelikle küreselleşmeyi ortaya çıkaran gelişmeler analiz edilebilir (Yılmaz ve Horzum 2005) ya da bu çalışmada olduğu gibi küreselleşmenin farklı boyutlarından üniversite eğitimi ve gençlik üzerindeki etkileri analiz edilerek olumlu yansımalarının artmasına, olumsuz gelişmelerinin önlenmesine katkılar sağlanabilir.

Problem ve Yöntem

Küreselleşme, toplumların birbirlerinden geçmiş zamanlara göre farklı boyutlarda etkilenmeleri ve ortak bir kültürü paylaşmaları süreci olarak kabul edildiğinde, eğitimin ve eğitim kurumlarının bu süreçten etkilenmeleri doğal bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Küreselleşmenin doğal etkisinde bulunan yüksek öğretim kurumları ve burada okuyan yüksek öğretim gençliğinin ne tür etkilenmeler içerisinde buldukları bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturur. Küreselleşen ve küçülen dünyanın kazanımlarının artırılması, özellikle gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin insanların olumsuz etkilenmelerinin önlenmesi, toplumun geleceği olan gençlerin beklenti ve etkilenme düzeylerinin bilinmesi, devlet ve eğitim otoritelerinin anlamlı, etkili ve hızlı önlemler almalarını kolaylaştırabilecektir. Küreselleşme olgusunun farklı boyutları başka araştırmalarda tartışılmakla beraber, küreselleşmenin yüksek öğretim ve gençlik üzerindeki etkileri bu araştırmanın hareket noktasını, “üniversite gençlerine göre küreselleşmenin getirdiği değişimler nelerdir, bu süreç eğitim sistemleri, kültürel ve ekonomik koşullar üzerinde ne tür etkiler meydana getirmektedir?” sorusu da bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Alanyazın taramasından sonra, Erciyes, Niğde, Bozok ve Nevşehir Üniversitelerinin çeşitli fakültelerinde okuyan 205 öğrenciyle yazılı-sözlü görüşmeler yapılarak araştırmanın verileri elde edilmiştir. Bu problemin alt problemlerini aynı zamanda görüşme sorularını da oluşturan maddeler aşağıya çıkarılmıştır.

1. Dünyada yaşanan küreselleşmenin genel yansımaları nelerdir ve gelecekte neler olabilecektir?

2. Küreselleşme, eğitim sistemlerini ve süreçlerini nasıl etkilemektedir?
3. Küreselleşmenin kültürel dinamikler üzerindeki etkileri nelerdir?
4. Küreselleşmenin ekonomik ve istihdam koşulları üzerindeki etkileri nelerdir/neler olabilecektir?

Saptanan problemi çözmek üzere nitel bir araştırma yöntemi benimsenmiş ve 4 üniversitenin çeşitli fakültelerinde okuyan 65 öğrenciyle alt problemler çerçevesinde araştırmacı tarafından yüzyüze görüşmeler yapılmış, bunların dışında 140 öğrenciye de görüşme formları ulaştırılmış, açık uçlu sorulara cevaplar vermeleri istenmiştir. Böylece toplam 205 öğrenciden oluşan örneklem gruba dayanarak, üniversite gençliğinin küreselleşmenin eğitim ve üniversite gençliği üzerindeki etkileriyle ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Literatür verilerinden de yararlanarak, üniversite gençliğinin küreselleşmenin belirlenen boyutlardaki görüşleri derlenmiş, alanyazın ve görüşmeyle ulaşılan verilere dayanarak yorumlar ve tartışmalar yapıldıktan sonra sonuç ve öneriler geliştirilmiştir.

Bulgular ve Tartışmalar

Bu başlık altında üniversite öğrencilerine yöneltilen sorulara verilen cevaplara dayanarak araştırma bulgularına ve tartışmalarına yer verilmiştir. Son bölümde ise yapılan tartışmalar ışığında sonuçlar ortaya konulmuş ve öneriler geliştirilmiştir.

Küreselleşme ve Eğitim Sistemleri Üzerindeki Etkileri

Küreselleşmenin kendileri için hangi anlamları çağrıştırdığı sorusuna, gençlerin yarısından fazlası, “dünyayı tanıma, yeni meslekleri tanıma, güçlü ekonomilerden etkilenme, kültürel yozlaşma, ABD’nin etkinliği, köy haline gelme” kavramlarını öne çıkararak tanımlamalar yapmışlardır. Küreselleşmenin eğitimle ilişkisi ve etkilerinin neler olduğu/olacağı sorusuna da, gençlerin çoğunluğu yüksek öğretimin yaygınlaşması ve gerekliliği, hızlı iletişim dünyası, internetin getirdiği imkanlar, bilgisayarın iyi kullanma, yabancı dilin gerekliliği, alanında iyi yetişme kavramlarına ve bunların gerekliliğine işaret etmişlerdir. Görüşülen gençlerin üçte biri ise şu saptamaları yapmaktadırlar: Eğitim olanakları zenginlerin lehine artmaktadır. Büyük sermayenin, kendi eğitim sistemi ve ürettikleriyle tüm ülkeleri kuşatması sonucunda, kendi sosyal ve ekonomik koşullarına göre eğitim alan ve üretim yapan kişileri “benim aldığım ve alacağım eğitim bir işe yaramayacak, daha iyi eğitim alanlar tercih edilecek, ben üretim yapan firmalarca tercih edilmeyeceğim. Ancak arkadaşlarımızın çoğu bunun farkında değiller” şeklinde görüşler belirtmişlerdir.

Giderek küçülen dünyada, toplumların varlıklarını devam ettirebilmeleri, uluslararası arenada daha rekabetçi olmayı ve toplumu oluşturan bireylerin küresel değerleri ve oluşumları göze alarak hareket etmelerini gerekli kılmaktadır (Can

2007). Ancak küreselleşme büyük sermayesi olmayan işletmeleri olumsuz etkileyecek bir süreç olarak değerlendirilmektedir. “Benim ürettiklerimden daha kalitesini ve ucuzunu üretilen bu üretimlerini tonlarca gerçekleştirenler karşısında hak ettiğim karı elde edemeyeceğim. Ancak bu kaygılarımızı arkadaşlarımızın çoğu paylaşmamaktadır” şeklinde görüşlere de rastlanmıştır. Tüm bu görüşler birlikte incelendiğinde gençlerin çoğunluğunun küreselleşmeyle ilgili önemli tespitler yaptıkları söylenebilir. Gençlerin azınlığının belirttiği tespitler arasında da dikkate değer nitelikte görüşler bulunmaktadır. Gerçekte de bugün olmasa bile eğer gerekli önlemler alınmazsa, gençlere nitelikli eğitim imkanları sunulmazsa ya da geleceğin ihtiyaçlarına cevap verecek kaliteli eğitim almaları teşvik edilmezse, alan bilgilerine ilaveten çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmamış gençlerin çok nitelikli mezunlar karşısında işsiz kalma, tercih edilmeme riskleri bulunmaktadır. Bu noktada yapılması gereken şey, küreselleşmenin bir gerçek olduğunu kabullenmek, küreselleşen dünyada ayakta kalabilmek için gerekli bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışları insanlara kazandırmak, aynı zamanda küresel değerler karşısında milli benliği korumak ile evrensel değerlere adapte olmak arasındaki ince çizgiyi çok iyi anlamaktır (Çalık ve Sezgin, 2005).

Küreselleşmenin eğitime olumsuz yansımaları bağlamında, kaynak sıkıntısıyla yüz yüze olan devlet üniversitelerinde kitlesel eğitimle birlikte kalite gittikçe düşmekte ve öğrencilerin eğitimdeki fonksiyonu, sadece oluşturulmuş programlar çerçevesinde verilen bilgiyi almak olmaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde yaşanan bir başka sorun, üniversite eğitiminin işsizliği örten tek alternatif olarak gençlere sunulmasıdır” (Oktik 2002). Küreselleşmenin etkilerinin olumlu neticeler verecek yönlerinin de olabilmesi muhtemeldir. Geleceğin rekabet koşulları ve daha iyi örnekler, en iyi uygulamaların ortaya konulmasını teşvik edecek, bu da ülkelerin toplumsal ve eğitim sistemlerinin yenilenmesini, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesinin artırılmasını gerekli kılacaktır. Burslar ve ekonomik desteklerle yetenekli gençlere eğitim öğretim imkanları sunulursa, ayrıca üniversitelerin eğitim, öğretim, araştırma ortamları zenginleştirilirse küreselleşmenin olumsuz yansımalarından etkilenmek yerine belki de eğitim fırsatlarının geliştirilmesi sağlanmış olabilecektir. Ulusal ve uluslararası düzeyde, toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri ve söz sahibi olabilmeleri ancak küresel dünyanın gerekliliklerini kazandırabilecek etkili eğitim sistemleri sayesinde olacaktır (Çalık ve Sezgin 2005).

Muhtemel gelişme ve değişmelerin farkına varılır ve önlemler alınırsa küreselleşme süreci, vizyonu bulunan ve kendilerini geliştirmekte olan gençleri, tüm bireyleri, firmaları ve toplumları daha iyiye yönelmeleri anlamında tetikleyecek ve olumlu sonuçlara götürebilecektir. Yaşanan küreselleşme süreci, bu yarışa katılmayacak ve kendilerini hemen yenileyemeyecek kitlelerin, hazırlıksız yakalanma, şoklar ve toplumsal kırılmalar yaşamalarını da engelleyemeyecektir (Can 2007). Küreselleşmeyle ilgili olumlu düşünenler daha fazladır. Olumsuz düşünceleri görüşme yapılan gençlerin yarısından azı paylaşmakla beraber, bu sayının ve kaygıların her geçen gün artabileceği, ülkenin otoritelerinin çağın gereklerini karşılayacak

önlemleri alması durumunda da küreselleşme sürecinin daha az sorunlarla atlatılabileceği tahmin edilmektedir. Bu önlemlerden biri, eğitim sistemlerinin bilinçli, alanında yetkin ve kültürel donanımlı bireyler yetiştirmesidir. Gerçekte de ulusal ve uluslararası düzeyde, toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri ve söz sahibi olabilmeleri, küresel dünyanın gerekliliklerini kazandırabilecek etkili eğitim sistemleri sayesinde olacaktır (Çalık ve Sezgin 2005).

Görüşme yapılan üniversite gençliğinin de paylaştığı temel görüşlere göre, iletişim araçları kendilerini kuşatmakta, her türlü etkilenmelere açık yaşamaktadırlar. Gençler bugün olmasa da gelecekte ‘kimlik şoku yaşayacakları ortamlarda bulunabilecekleri’ şeklinde korkularını dile getirmektedirler. Geleceğin etkileşim ortamlarında, eğitim sistemlerinin amacı, milli değerler ile küresel gerçekler arasındaki dengeyi sağlayabilecek yeterliğe sahip bireyler yetiştirmek olmalıdır (Sezgin ve Çalık 2005). Bu konuda iletişim araçlarını yönetenlerin de sorumlulukları vardır. Kitle iletişim araçları gençleri olması gerekenden fazla meşgul etmekte ayrıca sunulan mesajların etkisi zaman içerisinde güçlenmektedir. Günümüzdeki koşullar iletişim araçlarının gelişmesiyle değişmiş, kimlik oluşturma süreci artan bir biçimde kitle iletişim mesajlarına bağımlı hale gelmiştir (Güzel 2003). Küreselleşmenin hız kazanması ve kapitalizmin yeniden yapılanması sürecinde iletişim ve bilgisayar teknolojileri ekonomik, siyasal ve kültürel alanların dönüşmesinde önemli işlevler üstlenmiştir. Geleneksel kitle iletişim araçlarının önüne geçen internet, gündelik hayatı ve kültürel alanı hızlı bir şekilde dönüştürmektedir (Güzel 2003). Bu dönüştürme süreci büyük ölçüde sosyal ve aile yapılarını etki alanı içerisine almaktadır. Eğitim ile küreselleşme arasında çift yönlü bir ilişkinin olduğu, küreselleşen dünyanın eğitim sistemlerini yenileşmeye zorlarken, eğitim alanındaki gelişmelerin de küreselleşme sürecine hız ve yön verdiği belirtilebilir. Aslında, küreselleşmeyi doğuran temel faktörlerin altında yatan olgunun da eğitim olduğu, diğer bütün alanlardaki gelişmelerin öncelikle eğitimden etkilendiği düşünülebilir.

Karar verme konumunda olan otoritelerin makro politikalar geliştirerek gerekli önlemleri almamaları durumunda, çocuklar ve gençlerin gelecek için olumsuz duygular yaşamalarının önüne geçilemeyecek, bu tür duygu ve düşünceler onların mutsuz kitleler olmalarını ortaya çıkaracaktır (Can 2007). Bu noktada eğitimcilere ve ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Öğretmenlerin görevinin, bilgiyi aktarmak değil, öğrencilere rehberlik ve liderlik yapmak olduğu unutulmamalıdır. Artık, eğitimin merkezindeki olgu öğrencidir, öğrenen bireydir. Gerekli bilgi, birikim, kültürel değerler ve olgular öğrencilerle paylaşılarak kazanılmaktadır. Burada amaç, hazır bilgileri ezberletmek değil, öğrencilerin kendi bilgilerini oluşturmalarına yardımcı olmak olmalıdır (Çalık ve Sezgin 2005). Bilgi toplumundaki bireyler kendilerini eğitim merkezli bir düzlemde geliştirmeye çalışmalıdırlar. Bundan dolayıdır ki bilgi toplumunda okur/yazarlık oranları açısından mutlak bir üstünlük gerekmektedir (Drucker 1992). Küreselleşme sürecinde bilgi toplumunun standartlarını yakalamak isteyen ülkeler, sürecin ihtiyaçlarına cevap verebilen, araştırmacı kimliğe sahip bireyler yetiştirmelidir. Dolayısıyla toplumsal gelişmenin temeli olan eğitimin görevi sadece toplumsal sistemlere diplomalı eleman kazandırmakla sınırlıdır.

landırılmamalıdır. Teknik donanımlı, gelişmeleri doğru algılayabilen, sorgulayan, araştıran bir birey profilinin oluşturulması zorunludur. Öte yandan, özellikle küreselleşme ile birlikte yerelleşmeyi ve yerel birikim ve değerleri küresel değerlerle kaynaştırabilen bireyler yetiştirilmelidir. Mevcut süreçte çağın gereği olarak sürecin fırsatlarından yararlanmak isteyen ve bu amaçla ne istediğini bilen bireylerin yetiştirilmesi eğitimin en temel misyonu olmalıdır. Ayrıca eğitimin artık yalnızca okulda verilmediği ve okulun bu alandaki tekelinin artık aşılması gerektiği böylece eğitimde mekân sınırlamasının da olmadığı bilinmelidir (Dikkaya ve Özyakışır 2006).

Küreselleşme ve Kültürel Dinamikler

Liberallik, özgürlük, hızlılık, yararlılık, ekonomiklik, güçlülük, yüksek beklentiler gibi değer ve düşünceler birlikte düşünüldüğünde, küreselleşme parasal ve siyasal gücü, ekonomik potansiyel ve getiriler ile uluslararası birikimi öne çıkarmaktadır. Bu ise toplumu toplum yapan, başta aile yapıları olmak üzere kültürel dinamikleri yıpratmakta, ayrıca ekonomik yetersizliği, taşrada bulunmayı, fakirliği, iletişim teknolojilerine uzaklığı, ulusal eğitimi ve ulusal birikimleri ikinci plana itmektedir. Küreselleşmenin eğitim sistemlerine, üniversitelere ve gençliğe yansımalarına bakıldığında, otoritelerin ve gençlerin çeşitli anlamlar çıkaracağı görüntüler yaşanmaktadır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin insanların ekonomik, coğrafi, kültürel ve doğal kaynaklarının yetersizliği aleyhlerine sonuçlar getirebilmektedir (Can 2007). Görüşülen gençlerin çoğu “teknolojiye evet, kültürel yozlaşmaya hayır” sloganını desteklemektedirler. Diğer yandan aynı kitle, teknolojik ve kültürel paylaşımın küreselleşmenin doğal bir sonucu olduğunu, bundan kaçınmanın olanaksızlığını, ancak kimliklerini koruyamamaktan, kültür ve aile bağlarının zarar görmesinden korktuklarını belirtmektedirler. Gençlerin yarısından azı ise küreselleşmeden kaçılmayacağını, dil ve diğer kültürel dinamiklerle ilgili doğal bir değişim süreci yaşanacağını, bunun kimliğin kaybolması olarak yorumlanmaması gerektiğini, zaten bu süreçten tüm ülkelerin etkilenecek böylece toplumların birbirlerini daha iyi tanıyarak birbirlerine yaklaşma fırsatını elde edeceklerini ifade etmektedirler.

Küreselleşmenin önemli sonuçlarından birisi, farklı alanlardaki değişmelerin artık tahmin edilemez olmasıdır. Bundan sonra dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir gelişme başka bir yerdeki durumları etkileyebilmekte ve değiştirebilmektedir (Yılmaz ve Horzum. 2005). Nitekim görüşülen gençler de bu hususlara işaret etmektedirler. Sürekli güçlü devlet ve toplumların kültürlerinin etkisi altında kalan gençler, nereye ait olduklarını bilememe ve belli bir kültür yoksunluğu, kimi zaman da dünyada yalnızlık duyguları yaşama riskiyle karşı karşıya bulduklarını açıklamaktadırlar. Tüm teknolojiler ve yenilikler insanın mutluluğuna katkı getiriyorsa anlamlıdır ve gereklidir. İnsanların mutluluğunu sağlayamayan “dünyanın vatandaşı” durumuna getiren bu sürecin sonuçlarının başka neler getireceği tahmin bile edilememektedir.

Kendileriyle konuşulan gençler, çok kültürlülük ortamında herkesin kendi kültürel dinamikleriyle yaşaması süreci olması gereken küreselleşmenin, tam tersine gerçekleştiği görüşünü paylaşmaktadırlar. Görüşülen gençlere göre küreselleşme, “çok kültürlülük” kavramının anlamının kaybolmasına neden olmakta, dünyayı tek tip düşünen, tek tip insan/insanlar modeline doğru götürmektedir. Toplumun geleceğini ve ilerisini düşünen toplum otoriteleri, ulus kimliğinin korunması yönünde önlemler alsalar bile, bunlardan habersizlik de soruna eklenince gençlerin endişeleri artmaktadır. Bu tür önlemlerin yeterince farkında olmayan gençler doğal olarak heyecanlanmakta ve korkular yaşamaktadırlar. Küreselleşmenin getirileri, sorunları ve alınan önlemler hakkında yeterli bilgi ve duygu donanımında bulunmayan gençler kimi zaman sapkın davranışlar sergileyebilmektedirler. Nitekim Amerika Birleşik Devletleri’nde bir üniversite öğrencisinin sınıfta aşağılandığı gerekçesiyle arkadaşını öldürmesi, başka bir grubun “biz insan değil miyiz, bizim de kendimize göre değerlerimiz ve kültürümüz var, bizim de tercihlerimiz var” düşünceleriyle okuldaki farklı görüşlere sahip öğrenci ve öğretmenlere saldırması yaşanan olaylardandır. Ayrıca öğretmenlerinin, aile ve diğer büyüklerinin düşünce ve davranışlarına isyan eden bireylerin yaygınlaşması, kimi zaman da bu tür haberlerin abartılarak aktarılması, gençlerde hep küreselleşme sürecinin sonuçları olarak algılanmaktadır.

Görüşme yapılan gençler, kendi ailelerinde büyük ilişki sorunları yaşamadıklarını, ancak bu sorunun daha sonraki nesiller için ileri boyutlarda ortaya çıkmasından korktuklarını belirtmektedirler. Aile ilişkilerinin sorunlu hale gelmesi, eğitim düzeyi düşük ailelerde daha yaygın düzeyde görülmektedir. Kendi sınırlı bütçelerini yönetmekte zorlanan aileler ve çocukları, reklamların etkisiyle ve gençliğin gelişim özelliklerinin gerektirdiği tutkuyla marka düşkünlüğü yaşamaktadırlar. Bu düşkünlük, sonuçta aile bütçelerinin sarsılmasına, aile ilişkilerinin sorunlu hale gelmesine, hatta çatışmalara, huzursuzluklara ve ilişkilerin kopmasına neden olabilmektedir.

Bir toplumun verimli bir üyesi olma ve özgürlük, sağlık ve mutluluk içerisinde yaşama temel gereksinimlerdendir. Eğer bu toplum, bireyin içinden gelmediği, yakınında olmayan sanal bir toplum olursa, bireyin bu temel gereksinimlerini yaşaması mümkün olmayacaktır. Temel gereksinimleri karşılanmayan gençler “ben kimim, hangi ailenin ve toplumun üyesiyim, benim ailemle aramdaki farklılıklar nasıl oluştu, ben kiminle, hangi kültürel değerleri ve deneyimleri paylaşacağım?” şeklindeki soruları kendi kendilerine sorduklarında bunun toplumsal, kültürel, psikolojik ve ailevi çatışma ve şoklarını yaşayabileceklerdir. Küreselleşme olumlu ya da olumsuz yönleriyle bir olgu olarak dünyada hızla işleyen bir süreçtir. Bu zorlu süreçte başarılı olabilmenin ve ayakta kalabilmenin yolu, bu süreci olmazsa olmaz durum gibi görüp tamamen sorgulamadan ona uymak ya da tümüyle onu yok saymak yerine mevcut gerçekliğini kabul ederek, küreselleşen dünyada rekabet edebilir değerler ve beceriler üretebilmektir. Küresel gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri, değer, tutum ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmek ise, okulların yeni bir vizyon geliştirmesini gerekli kılmaktadır. Bunun için bireye önem

veren, öğrenciyi merkeze alan, insani ve evrensel değerleri benimseyen, küresel dünyanın gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışları kazandıracak eğitim sisteminin kurulması büyük önem kazanmaktadır (Çalık ve Sezgin 2005).

Küreselleşme ve Ekonomik Koşullar

Küreselleşmeyi, kültürel yozlaşma süreci, güçlü ülkelerin daha güçsüz ülkeleri sömürmesi, ABD, Avrupa ülkeleri gibi ekonomik ve siyasi gücü elinde bulunduran ülkelerin gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler üzerindeki etkileri olarak tanımlayan ve süreci olumsuz algılayan öğrenciler olduğu gibi, bu etkilenmeyi doğal karşılamakla birlikte olumsuz etkilerine karşı gerekli önlemlerin alınması gerektiği şeklinde iyimser düşünenlerle de karşılaşmıştır. Bireylerin ve devletin gerekli önlemleri alması durumunu ekleyerek olumlu değerlendiren öğrencilerin çoğunlukta olduğu gözlenmiştir. Bu önlemler arasında, katılıma dayalı yönetim uygulamalarına yer verilmesi ile ekonomik ve eğitim sistemlerinin dünyanın değişen koşullarına göre yapılandırılması sayılabilir.

Görüşleri alınan gençler, ekonomisi güçlü ülkelerin daha az güçlü ülkeleri etkilediklerini aynı şekilde büyük firmaların da tekelleşmeye neden olduklarını değişik cümlelerle ifade etmişlerdir. Gerçekte de küreselleşme sürecinde ülkelerin rekabetinin, uluslararası firmalar arasında geçeceği anlaşılmaktadır. Dünya ekonomisinde ilişkilerin % 85'i gelişmiş ülkeler arasında cereyan etmektedir. Dünya ekonomisine yön verme, kural koyma ve düzenleme imkanı ve gücü bu ülkelerin elinde bulunmaktadır (Akkutay, 2000). Güçlü ülkelerin ve güçlü firmaların etkinliği her anlamda kendini göstermektedir. Büyük firmaların pazarlama gücünün yüksekliği reklam ve propaganda güçlerini de artırmaktadır. Sonuçta küreselleşme süreci, büyük ölçekli kurum ve kuruluşların daha küçük ölçekli kurum ve kuruluşlara egemen olmasını ortaya çıkarabilmektedir.

Görüşleri alınan üniversite gençleri, yasalardaki fırsat ve imkan eşitliğinin pratiğe tam yansımadağını belirtmektedirler. Bu bağlamda ekonomik durumu iyi olan ailelerin özel öğreticiler tutarak ya da çocuklarını büyük illerdeki üniversiteye hazırlık dershanelerine göndererek istedikleri okulları kazandırdıklarını, böylece zenginliklerinin gücünü gösterdiklerini belirtmektedirler. Ekonomik durumu iyi olan aileler, ancak iyi eğitim sayesinde küreselleşmenin olumsuz etkilerinden sıyrılabileceklerini görebilmektedirler. Yazılı ve sözlü olarak yöneltilen sorulara cevaplar veren gençlerin bu tür dengesizliklerin farkında oldukları anlaşılmaktadır. Herkesi iyi eğitim almaya ve yeterli bilgi sahibi olmaya davet eden bu sistem, diğer taraftan uyguladığı politikalarla “paran varsa oku” veya “okula yüklediğin maliyeti ödeyebiliyorsan oku” şeklinde paradoksal bir retorik geliştirmektedir. Öte yandan küreselleşmenin kurumsal kimliğini oluşturan IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşların, dayattıkları politikalarla birçok ülkede işsizliğe ve yoksulluğa yol açmaları yetmezmiş gibi, söz konusu ülkelere yönelik geliştirilen “küresel rekabet için kalifiye iş gücü yetiştirin” şeklindeki söylemleri, neo-liberalizmin başka bir çelişkisidir (Dikkaya ve Özyakışır 2006).

Dünya ekonomisine damgasını vuran olgulardan birisi olarak kabul edilen küreselleşmeyi, işgücünün, sermayenin, teknolojinin ve pazar piyasalarının uluslararası nitelik kazanması şeklinde tarif etmek de mümkündür (Çalık ve Sezgin 2005). Nüfusun farklılaşması, ekonomik dönüşüm, aile biçimleri ve yaşam tarzlarının değişmesi, toplumsal ve aile yapılarında meydana gelen gelişmeler, küreselleşmenin yol açtığı önemli değişim konularından bazılarıdır (Balay 2004). Görüşlerini belirten gençlere göre, reklam ve propagandanın yaygın olması, duygularını ve isteklerini kontrol edemeyecek olgunlukta bulunan çocuk ve gençlerin sosyal ve ekonomik güçlerinin üstünde isteklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu tür istekler ise eşit şartlarda olmayan rekabet yarışını gündeme getirmekte, alış veriş yarışında geride kalan, istediklerini alamayan gençlerin bir bölümünde bunalıma neden olabilmektedir. Yaşının verdiği heyecanla ekonomik farklılıklarından dolayı her isteğini alamayan ve bunu yetersizlik ve başarısızlık olarak algılayan gençlerin aileleri, ekonomik zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bu ise sonuçta aile bütçelerinin sarsılmasına, hatta kimi zaman aile huzurunun bozulmasına varan sorunlara neden olmaktadır.

Küreselleşme ve İstihdam Koşulları

Büyük merkezlerde ve güçlü ekonomisi olan ülkelerde üretilen düşünce ve uygulamalar, daha az güçlü ülkeleri etkilemekte, etkilenen eğitim sistemlerinde ise merakları, sorgulamaları, araştırmaları ve üretimleri engelleyen sonuçlara götürmektedir. Bu tehlike, farklı coğrafyalardaki farklı toplumların daha farklı düşünce, eğitim, üretim ve teknoloji sistemlerinin geliştirilmesinin de temel bir engelini oluşturabilmektedir. Gençleri kaygılandıran bu gelişmeler literatürde, her bölgenin gelişme hızına göre farklı pazarları oluşturması yerine, dünyanın tek bir pazar haline gelmesi olarak yer almaktadır. Küreselleşme, dünyanın küçülmesi, rekabet, serbest dolaşım, pazarın dünya ölçeğinde büyümesi ve ulusal sınırların dışına çıkarılması, dünya çapında ekonomik, siyasal ve kültürel bütünleşme, düşünce ve uygulamaların, teknolojilerin küresel düzeyde kullanılması, dünyanın tek bir pazar haline gelmesi ve ulus-devlet sınırlarını aşan yeni ilişki ve etkileşim biçimlerinin ortaya çıkmasıdır (Kaçmazoglu 2002).

Gençlerin çoğu, “ülkemin koşullarında zorlukla kazandığım okulumu bitirdiğimde işe girme sıkıntıları yaşayacağımı biliyorum. Küreselleşen ve bir anlamda tek bir pazar haline gelen dünyada benim mesleğimin anlamı ve geçerliliği kalacak mı; daha çok bilgi, belge ve sertifikaların isteneceği bu zamanda alacağım diplomama rağmen, birden çok yabancı dil bilen gençler arasında beni kim istihdam edecek” gibi düşünceleri görüşme sırasında belirtmişlerdir. Başka araştırmalarda da küreselleşmeyi olumlu yönleriyle değerlendiren, bir gelişim ve dönüşüm fırsatı olarak görenlerin yanında, olumsuz yönlerine dikkat çeken, batının kültürel ve ekonomik emperyalizmi olduğunu söyleyenler de mevcuttur (Çalık ve Sezgin 2005). Olumsuz gelişmeler arasında küreselleşme ile birlikte gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde işsizlik ve bununla birlikte geleceğe yönelik umutsuzluk ve güvensizliğin artacağı da sayılabilir (Oran 2000). Gençler arasında, modern yaşamın,

sosyal ve sanatsal aktivitelerin öne çıktığı/çıkacağı ortamlarda, kırsal ve geleneksel ortamlardan gelen gençler olarak istihdam edilme zorlukları, topluma uyum güçlükleri yaşayacaklarını belirtenler de -çoğunlukta olmasa da- görülmektedir.

Küreselleşme bilgi, bilişim ve iletişim teknolojilerinin etkisi ve istihdam koşullarının değişmesiyle, sürekli ve daha iyi ortamlarda eğitim öğretimi gerektirmektedir. Görüşülen üniversite gençleri, daha çok eğitimle ilgili konulara vurgu yapmakta, bu çerçevede şu görüşleri paylaşmaktadırlar: Daha iyi eğitim, daha ileri teknoloji ve kariyer sistemlerini elde eden bireylerin ve toplumların, daha az gelişmiş toplumları her anlamda bastırıp bunlar üzerinde “güç” oluşturmalarına neden olmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki şirketler doğal olarak ileri eğitim ve teknoloji uygulamalarını tercih etmekte, bu da az gelişmiş ülkelerdeki insan gücünün istihdamını/iş bulmasını zorlaştırmaktadır. Bundan sonra çalışacakların da işletmeler tarafından tercih edilmesi için en iyi eğitime ve en yeni teknolojik birikime sahip olmaları koşulu aranacağından, bu özelliklere sahip olamayan adayın kendi ülkesindeki işletmelerde bile tercih edilmemesine neden olacak, ya da yerli düşüncenin ve kariyerin yetersizliği ileri sürülerek dışlanmalar ortaya çıkacaktır. Bir anlamda doğal gelişme sürecinin yaşanmamasının sonucu olarak küreselleşme sürecine hazırlıksız yakalanan bireyler ve bireylerin oluşturduğu toplumlar, küreselleşmenin olumsuz sonuçları ve şoklarıyla karşılaşabileceklerdir. Küreselleşmeyle birlikte dünyada yaşanan hızlı yapısal değişimler, beraberinde yeni meslekler geliştirmiş ve bu yeni mesleklerle birlikte istihdam açısından yeni bir işgücü modeline ihtiyaç duyulmuştur. Nitekim bu yeni istihdam alanlarında artık sürece uygun olarak teknolojinin yoğun şekilde kullanıldığını görmekteyiz. Dolayısıyla bu dönemin veya toplumun “işgücü” veya çalışanı, bu gerçeklik doğrultusunda hareket edip kendini geliştirmelidir (Dikkaya ve Özyakışır 2006).

Sonuçlar ve Öneriler

Ulusların ilişkilerinde, ekonomisi ve eğitimi güçlü olanlar daha az güçlü olan uluslar üzerinde etkileme şansına sahiptirler. Eğitimin genelde, devlet ideolojilerinin aktarılması aracı olarak görülmesi de buna eklenince, toplumlar eğitim ve kültürleme süreçleriyle güçlü ekonomileri olan devletlerin eğitim ve kültür sistemlerini yaşamakla yüzyüze kalabilmektedirler.

Gençler küreselleşme sürecinin bugünkü yansımalarına dayanarak gelecekteki olası gelişmelerinden kaygı duymaktadırlar. Gelecekte ekonomik ve sosyo-kültürel yetersizliklerden kaynaklanan niteliksiz eğitim, toplumsal ve kültürel yabancılaşıma, aile yapılarının zayıflaması, yabancı dil bilememe, ileri kariyer becerilerine sahip olamama, alanlarında istihdam edilememe gibi sorunlar yaşabileceklerini düşünen gençler çoğunluğu oluşturmaktadır. Gençler, nitelikli eğitim almaları ve yetkililerin de gerekli önlemleri hazırlamaları durumunda küreselleşmenin bir avantaj olabileceğini de belirtmişlerdir.

Gençlerin çoğu, ekonomik ve siyasal gücün egemen olduğu dünyada kendi mesleklerinin ne ölçüde geçerli olacağını, çok belgelilik çağında tek diplomaları ve

çok dilliliğin geçerli olduğu dönemde çok da yeterli olmayan bir yabancı dilleriyle istihdam sorunları yaşayabileceklerini düşünmektedirler. Bu anlamda gençlerin çoğu “teknolojiye evet, kültürel yozlaşmaya hayır” sloganını destekler gözükmektedir. Görüşülen gençlere göre küreselleşmede, “çok kültürlülük” kavramı anlamını yitirmekte, dünyayı tek düşünce ve tek tip insan/insanlar modeline doğru götürmektedir. Her geçen gün “ben farklıyım ve değerliyim” anlayışı yerini “hepimiz aynı toplumun/aynı köyün insanlarıyız” anlayışına bırakmaktadır. Gençlerde oluşan bu tür duyguların, onların otoritelerce yeterince bilgilendirilmemelerinden ve olayları ve süreçleri bir sistem bütünlüğü içerisinde düşünememelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak gençlerin çoğu bugünden çok geleceğe vurgu yapmakta, gelecek yıllarda büyük ekonomik ve kültürel sıkıntılar yaşanacağını dile getirmektedirler.

Eğitim sistemlerinin sürekli yeni değişme ve gelişmeleri karşılayacak nitelikte yapılandırılması, her kademedeki eğitim öğretim süreçlerinin düşünülen, tartışılan, projeler üreten ve yenilikleri yapılandıran bireyleri yetiştirecek şekilde sürekli geliştirilmesi gerekir. Yasalarda ifade edilen fırsat ve imkan eşitliğini sağlamak üzere bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesi, yetenekli ancak ekonomik yetersizliklerinden dolayı yeterli eğitim olanaklarından yararlanamayacakların desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Üniversitelerin akademik programlarının, bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarını karşılayacak meslek elemanlarını yetiştirecek şekilde sürekli yenilenmesi ve sonuçların uygulamalara hızla yansıtılarak, küreselleşmenin gençlerde yarattığı “aldıkları eğitimin yetersizliği” düşüncelerinden onları kurtarması da gerekmektedir.

Üniversiteler, küreselleşmenin en çok etkilediği kurumlardandır. Bu sürecin getirebileceği ideolojik, kuşatıcı, taraflılık, otokratik yansımalarından kurtulabilmek için üniversitelerin daha sağlıklı, daha demokratik, daha özgürlükçü ve daha esnek niteliklerde yapılandırılmaları gerekir. Küreselleşme ve değişimin olası olumlu ve olumsuz etkileriyle ilgili gençlerin yeterince bilgilendirilmesi sağlanmalı, üniversite gençlerinin de katıldığı tartışma ortamları oluşturulmalıdır. Eğitim ve iletişim sistemleriyle gençlere çağdaş bir kültür ve bilinç kazandırılmaya çalışılırken ekonomik ve eğitim sistemlerinin sürekli yenilenmesi ve geliştirilmesi de gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkutay, Ü. (1999). 21. Yüzyılda Sosyal Yapının Eğitime Etkileri Nasıl Olacaktır? **21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu** (25-27 Kasım 1999). Ankara: Tekışık Yayıncılık.
- Balay, Refik (2004). “Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”. Ankara Üniversitesi **Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 37, 2; 61-82.
- Burke, W.Warner (1997).“What Human Resource Practitioners Need To Know For The Twenty-First Century”. New York: **Human Resource Management**, 36,1;71-79.
- Can, Niyazi (2007) “Küreselleşme ve Üniversite Gençliğinin Temel Kaygıları”. **Yayımlanmamış Bildiri**, 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (10-15 Eylül), Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı.
- Çelik, Vehbi (1995). “Küreselleşme sürecinde Avrupa’da Eğitim Yönetimi”.**Eğitim Yönetimi Dergisi**, 1, 4;557-568.
- Çalık, Temel ve Feridun Sezgin (2005).“Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim” **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 13,1.
- Dikkaya Mehmet ve Deniz Özyakışır (2006). “Küreselleşme ve Bilgi Toplumu: Eğitimin Küreselleşmesi ve Neo-Liberal Politikaların Etkileri”. **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, 3, 9.
- Drucker, Peter .F. (1992). **Yeni Gerçekler**, (Çev. B. Karanakçı), Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara.
- Doğan, Elif (2002). “ **Eğitimde Küreselleşme** ”. Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı 6.
- Ehrlich, Clifford J.(1997). “Human Resource Management: A Changing Script For A ChangingWorld”. New York: **Human Resource Management**, 36, 1;85-89.
- Gürsu, Sema (2006), “Eğitim Penceresinden Küreselleşme” **Eğitişim Dergisi**, Sayı12.
- Güzel, Mehmet (2006). “Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü”. **Küresel İletişim Dergisi**, 1, 1.
- Kaçmazoğlu, H. B. (2002). Dogu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme. **Eğitim Araştırmaları** 6: 44-55.
- Larrain, George (1995). **İdeoloji ve Kültürel Kimlik**. Çev. N. Domaniç. İstanbul: Sarmal Yayınevi.

- Morgan, G. (1989). "Empowering Human Resources". **Human Resource Management in Education**, Bristol: Open University Press 12 Cofferdge Close Stony Stratford Milton Keynes MKII IBY:32-37.
- Oran, B. (2000). **Küreselleşme ve Azınlıklar**. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Oktik, Nurgün (2002). "Globalleşme ve Yüksek Öğrenim", **Doğu Batı**, 5, 18:193–204.
- Rehinesmith, S.H. (1996). **A Manager's Guide To Globalization: Six Sills For Success in a Changing World**. Alexandria VA: American Society For Training And Development And Chicago.
- Scott, Peter. (2002). Küreselleşme ve Üniversite: 21. Yüzyılın Önündeki Meydan Okumalar. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. 2 ,1; 191–208.
- Tural, Nejla Kurul (2002). "Küreselleşmenin Üniversite Üzerine Etkileri: Çeşitli Ülkelerden Örnekler". **Eğitim Araştırmaları**, 6: 99-120.
- Tezcan, M. (1996). **Küreselleşmenin Eğitimsel Boyutu**. Türkiye 2. Eğitim Felsefesi Kongresi (23-26 Ekim). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 187-195.
- Unesco, (1995). Policy Paper For Change and Development in Higher Education.
- Ulrich, Dave (1997). "Hr of The Future: Conclusions and Observations", New York: **Human Resource Management**, 36,1; 175-179.
- Yalçın, Cemal (2002). "Küreselleşme, Çokkültürcülük ve Eğitim", **Eğitim Araştırmaları Dergisi**, Sayı 6.
- Yılmaz, Kürşat ve M. Barış Horzum (2005). "Globalization, Information Technologies And University". **Eğitim Fakültesi Dergisi**, 6, 10, ;103-121.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.